

minen ja sosiaalisen linjan kehittäminen lähinnä lapsia,
vanhukia ja sairaita silmälläpitäen. Erikoisesti tähden-
näisin sitä peikyan, että nykyisen maailmantilanteen opit-
tamaan kirjittymistä monella tavalla, olisi työväestöä edus-
tavat voimat mahdollisuuksien mukaan laajasti yh-
teen rauhan edellytyksiksi ja siviilisen sosiaalisen ja si-
vistyksellisen kehityksen edistämiseksi.

Arvoisan vastauksenne tähän kysymykseen pyydän saada
niin pian kuin se Teille on mahdollista.

Tasavallan Presidentti on antanut allekirjoittaneen
tehtäväksi tunnustella mahdollisuuksia uuden hallituksen
muodostamisesta eduskuntavaalien tulosten pohjalla siten,
että hallitus koostuisi kolmesta maan työväestöä edusta-
vasta ryhmästä: SKDL:n, Sosialidemokraattisen puolueen
ja Sosialidemokraattisen Opposition eduskuntaryhmän nimeä-
mistä edustajista. Käännyin senvuoksi arvoisan ryhmänne
puoleen tiedustellen, katsotteko voivanne osallistua täl-
le pohjalle suunniteltuun hallitukseen ja sen muodostami-
sen edellyttämiin yhteisiin neuvotteluihin.

Oheisena seuraa uuden hallituksen ohjelmajohjaksi tar-
koitettu suunnitelma, jonka puitteissa keskusteluja voi-
taisiin käydä siinä tapauksessa, että vastauksenne koko
työväenluokan kokoavan hallituksen muodostamiseen on myön-
teinen. Saanen sen perustaksi vielä lisätä, että eduskunta-
vaalit eittämättömästi osoittivat kansamme enemmistön tahtoa
puolustaa ja edistää työtätekevien etuja ja sosiaalisten
ja sivistyksellisten olojemme ajan vaatimaa kehittämistä.
Niinkuin tämän kirjelmän liitteestä nähdään, olisi uuden
hallituksen ohjelmaan sisällytettävä työllisyyden turvaa-

minen ja sosiaalisen linjan kehittäminen lähinnä lapsia, vanhuksia ja sairaita silmälläpitäen. Erikoisesti tähden-
täisin sitä seikkaa, että nykyisen maailmantilanteen osoit-
taessa kärjistymistä monella tavalla, olisi työväestöä edus-
tavat voimat meilläkin koottava mahdollisimman laajasti yh-
teen rauhan säilyttämiseksi ja sisäisen sosiaalisen ja si-
vistyksellisen kehityksen edistämiseksi.

Arvoisan vastauksenne tähän tiedusteluun pyydän saada
niin pian kuin se Teille on mahdollista.

Kunnioittavasti:

Eino Kelpi

Liite: Keskustelun pohjaksi tarkoitettu ohjelmaluonnos.

21.8.58 Pitsinki:

P ö y t ä k i r j a a n

Yleinen talouspolitiikka

Tutkitaan mahdollisuuksia myöntää voimatalouden kehittämistä edistäviä verohelpotuksia sekä väljentää poisto-oikeutta uuden tuotannon osalta. Metsätyöväestön aseman turvaamiseksi ryhdytään toimenpiteisiin minimipalkkalain aikaansaamiseksi.

Työllisyyspolitiikka ja teollistaminen

1) Suunnitelmallisen teollistamiskehityksen toteuttamiseksi asetetaan hallituksen käyttöön kokonaistaloudellista kehitystä seuraava ja suunnitteleva elin, jonka avulla ja yhteydessä yhdenmukaistetaan taloudellinen tutkimus- ja suunnittelutyö.

2) Tekstiiliteollisuuden työllisyyden lisäämiseksi pyritään tälle tuotannonalalle antamaan lisää valtion hankintoja.

3) Puupolttoaineen käytön edistämiseksi

a) tutkitaan kiireellisesti mahdollisuuksia ulkomaisten polttoaineiden tuonnin rajoittamiseksi

b) pyritään tehostamaan ulkomaisten polttoaineiden kuljetusrajoituksia

c) ryhdytään toimenpiteisiin talousneuvoston jaoston suositusten toteuttamiseksi.

4) Uusien teollisuuslaitosten rakentaminen.

a) Otanmäen teräshanke toteutetaan, määräraha vahvistetaan ja raudanjalostuslaitoksen rahoittamista tarkoittava laki säädetään.

*ja mahdollisuuksien rajoituksella alustavasti
missä on puunkorkeus aiemmin yhtä
jantaa*

- b) Pohjois-Suomeen rakennetaan puunjalostusteollisuutta, jonka rahoitukseen käytetään myös työllisyysvaroja.
- c) Teollisuustuotannon laajentamiseksi ryhdytään käyttämään vientimaksuvaroja.

Maatalouspolitiikka

1) Maataloustuotteiden hintoja säätelevä laki

- a) Maataloustuotannon tehostamiseksi ja ohjaamiseksi sekä maataloudesta saatavan tulon turvaamiseksi säädetään satovuosia 1958/59 ja 1959/60 varten laki rukiin ja vehnän takuuhinnoista sekä maidon, sianlihan ja kananmunien keskimääräisistä tavoitehinnoista.
- b) Hintojen määrittämisen perustaksi laaditaan laskelma maatalouden tuoton ja kustannusten suuruudesta. Työmenekki lasketaan suurehkojen tilojen mukaisena ja huomioidaan laskelmassa palkatun työvoiman osalta. Oman pääoman korkoa ei huomioida kustannustekijänä.
- c) Hintojen tarkistus suoritetaan normaalisti kerran satovuotena.
- d) Hintojen perustaso määrätään siten, että kuluvan vuoden aikana toimeenpantava hintojen korotus muodostuu olennaisesti nykyisen lain edellyttämää pienemmäksi.
- e) Milloin erityisiä syitä ilmenee, voidaan hintojen tarkistus suorittaa kesken satovuotta tai määräaikainen tarkistus lykätä tapahtuvaksi viimeistään kolme kuukautta ennen seuraavaa määräaikaistarkistusta.
- f) Lain edellyttämiä toimenpiteitä varten valtioneuvosto asettaa toimikunnan.

2) Vientipalkkiot

Säädetään laki, jonka mukaisesti karjataloustuotteiden markkinoimiseen käytetystä vientituesta ja hinnanalennuskorvauksista toinen puoli kootaan maatalouden erikoisverolla ja muilla vastaavilla toimenpiteillä, joita ei hyvitetä maataloustuotteiden hintoja määrättäessä.

3) Rasvakysymys

Kotimaisen ravintorasvan kulutusta pyritään ylituotantokauden aikana lisäämään nostamatta margariinin hintaa.

4) Ryhdytään määrätietoisiin toimenpiteisiin tilojen pirstomisen ehkäisemiseksi ja tilakoon suurentamiseksi.

Sosiaalipolitiikka

1) Tapaturmavakuutuslain viime valtiopäivillä rauennut uudistaminen toteutetaan.

2) Maa- ja metsätöiden työaikalait säädetään kiireellisesti sen mukaisina kuin niistä viimeksi sovittiin Kekkosen hallituksen aikana.

3) Säädetään uusi Arava-laki, jonka mukaisesti vuosittain myönnetään vähintään 8 mrd markkaa halpakorkoisina lainoina asuntotuotannon tukemiseen.

4) Siirtotyömailla työskenteleville ryhdytään maksamaan erityistä päivärahaa tai myöntämään muita vastaavia etuja.

5) Asetetaan komitea kiireellisesti laatimaan lähivuosien sosiaalipoliittista kokonaisuohjelmaa.

*Luotto
pääns.*

22/8-58. Peltomäki.

L u o n n o s

hallituspolitiikassa noudatettavista periaatteista.

Ulkopolitiikka:

Hallitus jatkaa omaksuttua ulkopoliittista suuntausta ja pyrkii pitämään maamme suurvaltojen välisten eturistiriitojen ulkopuolella sekä edelleen lujittamaan hyviä ja luottamuksellisia suhteita kaikkiin maihin, erityisesti naapurimaihin.

Sisäpolitiikka:

Hallitus pyrkii tasoittamaan yhteiskunnassa vallitsevia erimielisyyksiä, vahvistamaan kansanvaltaisen järjestelmän perusteita sekä kohottamaan eduskuntalaitoksen arvovaltaa. Hallitus pitää erityisesti huolta siitä, että heikoimmassa asemassa oleva väestö, palkansaajat ja pienviljelijät, tuntisivat elämänsä sosiaalisesti turvatuksi. Hallitus torjua kansanvaltaista järjestelmäämme uhkaavat vaarat, tulivatpa ne miltä taholta tahansa.

Yleinen talouspolitiikka:

Tärkeimmät lähiajan talouspoliittiset tehtävät ovat tuotannon elvyttäminen, työllisyyden turvaaminen, rahan arvon vakaana pitäminen ja valtion talouden tervehdyttäminen samalla kun pyritään budjettipolitiikan tarjoamien suhdannepoliittisten keinojen hyväksikäyttöön. - Estämällä valtion menojen kasvu nykyisessä vaiheessa pyritään vähitellen luomaan edellytyksiä raskaan verotaakan keventämiselle. Verolainsäädäntö uudistetaan ja verotusjärjestelmämme kehitetään siten, että se nykyistä vähemmän rasittaa tuotantoa.

Palkka- ja hintapolitiikka:

Korostaen vapaiden työmarkkinajärjestöjen keskeistä merkitystä hallitus pyrkii myötävaikuttamaan siihen, että työntekijät ja toimihenkilökunta saavat solmituissa työehtosopimuksissa sovitun palkkapolitiittisen linjan mukaisesti elinkustannusten vaihteluja tasoittavan indeksijärjestelmän edellyttämän hyvityksen ohella tuotannon ja tuotavuuden kasvun, yritysten kilpailukyvyn ja muiden taloudellisten

edellytysten sallimissa rajoissa heille tuotannon tuloksista kuuluvan oikeudenmukaisen osan. Valtion palveluksessa oleviin viran- ja toimenhaltijaryhmiin sovelletaan palkkapolitiikkaa, joka säilyttää heidän asemansa muihin palkansaajaryhmiin verrattuna.

Kuluttajahintoja on edelleen tehokkaasti valvottava ja hintakeinottelu estettävä. Erityisesti hallitus pyrki elintarvikkeiden hintatason vakaana säilyttämiseen. Vuokratasoa on valvottava ja kehitettävä sellaisia järjestelmiä, joiden avulla nimenomaan suuriperheisten ja pienituloisten asunto-oloja voidaan parantaa ilman, että asumiskustannukset nousevat kohtuuttomiksi.

Työllisyyspolitiikka ja teollistaminen:

Hallitus pitää velvollisuutenaan huolehtia siitä, että kansalaisille on tarjolla riittävästi työpaikkoja vapailla työmarkkinoilla. Tässä tarkoituksessa hallitus ryhtyy välittömästi kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin työttömyyden poistamiseksi. Ensi vaiheessa on välttämätöntä estää työttömyyden paisuminen ensi talvikautena viime vuosina koettuihin mittasuhteisiin. Työllisyyden turvaamiseksi hallitus ryhtyy välittömästi erikoistoimenpiteisiin ja pyrkii tehokkaan tuotantopolitiikan avulla poistamaan työttömyyden syyt.

Tähän mennessä laadittujen tuotannon laajentamissuunnitelmien ja tarpeellisiksi katsottavien lisäselvitysten pohjalta hallitus laatii kiireellisesti maan teollistamisen kokonaisohjelman, yhdenmukaistaa talouspoliittisen suunnittelutyön ja huolehtii siitä, että teollistamispolitiikan tavoitteet otetaan huomioon taloudellisten ratkaisujen yhteydessä. Edellä mainittujen toimenpiteiden valmistelua varten hallitus asettaa erityisen elimen, joka tekee ehdotukset hallituksen ja eduskunnan ratkaistavista tehtävistä.

Uutta teollisuutta kehitettäessä kiinnitetään päähuomio sellaiseen teollisuuteen, jota laajentamalla voidaan nopeimmin ja tehokkaimmin, kansantaloudelliset kannattavuusnäkökohdat huomioonottaen, vähentää työttömyyttä. Vientimaksurahastosta ja tarvittaessa työttömyysvaroista myönnetään lainoja puunjalostusteollisuuden rakentamiseksi.

Hallitus myötävaikuttaa siihen, että niin valtiovalta ja kunnat kuin yksityinen elinkeinoelämä ryhtyvät tehokkaasti toimenpiteisiin pienpuun käytön lisäämiseksi teollisuustarkoituksiin ja polttoaineena. Ensi talvikauden vaikeata työttömyystilannetta ajatellen ja sii-

hen saakka, kunnes pienpuulle on saatu kehitetyksi riittävästi teollista käyttöä, rajoitetaan ulkomaalaisten polttoaineiden tuontia ja ryhdytään muihinkin erikoistoimenpiteisiin polttopuun käytön lisäämiseksi kotimaassa.

Maan rahapolitiikassa on otettava huomioon lamakauden asettamat vaatimukset. Korkokantaa on viipymättä alennettava. Ellei keskuspankin ja yksityisten rahalaitosten välillä päästä asiasta vapaaehtoiseen sopimukseen, asia hoidetaan lainsäädäntötietä.

Maatalouspolitiikka:

Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maatalouden ulkoiseksi ja sisäiseksi rationalisoimiseksi, maatalousväestön tulon vakauttamiseksi siten, että maatalousväestön suhteellinen elintaso muihin tulonsaajaryhmiin nähden säilyy ja maatalouden tukitoimenpiteiden kehittämiseksi nykyistä tarkoituksenmukaisemmiksi. Maataloustulon turvaamisesta säädetään laki, jolla maatalousväestön tulo sidotaan maatalouden tuotantokustannusten vaihteluihin pitämällä peruskautena elokuuta 1958. Uutta lakia sovelletaan satovuoden 1958-59 alusta lukien.

Maatalouden tuotantosuuntaa pyritään tarkistamaan niin, että viljan viljely lisääntyy siihen sopivilla alueilla, jolloin Itä- ja Pohjois-Suomessa voidaan keskittyä karjataloustuotannon harjoittamiseen. Tehokkain tuotantopoliittisin toimenpitein sekä edistämällä maitotaloustuotteiden kotimaista kulutusta palautetaan maataloustuotantoon tasapaino ja pyritään voimakkaasti supistamaan kannattamatonta vientiä.

Sosiaalipolitiikka:

Hallitus pyrkii kiirehtimään sosiaalisen turvallisuusjärjestelmämme yleistä kehittämistä. Annetaan (palkkatyöntekijöitä koskeva) työttömyysvakuutuslakiesitys, joka rakentuu sille periaatteelle, että vakuutuksen kustannuksiin osallistuvat työnantajat, valtio ja työntekijät itse. Vakuutuksen vaikutusala pyritään saattamaan riittäväksi ja sen merkitsemät työttömyyskorvaukset suuruudeltaan toimeentuloedellytyksiä vastaaviksi.

Hallitus tukee pyrkimyksiä yleisen työajan lyhentämiseksi ja ryhtyy valmistelemaan uuden työaikalain säätämistä, jolla työaikaa yleisesti lyhennettäisiin kansainvälinen kehitys ja kansantaloutemme

kestokyky huomioiden. Maatalouden sekä metsä- ja uittotyöväen työ-
aikalaista annetaan viipymättä eduskunnalle erikoisesitykset.

Hallitus antaa esityksen vuosilomalain muuttamisesta niin, että
kaikki toisen palveluksessa olevat työntekijät saatetaan nykyistä
tasa-arvoiseen asemaan lomaetuihin nähden sekä korjataan ne epäoi-
keudenmukaisuudet, joita osatyöttömyys on aiheuttanut vuosiloma-
lain tulkinnoissa. Hallitus ryhtyy valmistelemaan sairausvakuutuk-
sen toimeenpanossa ~~sopivia järjestelmiä.~~

22-8-58 jättä.

Pöytäkirja

hallitussopimukseen liittyvistä kysymyksistä, joiden yksityiskohdista sovitaan erikseen.

Yleinen talouspolitiikka.

Pyritään työllisyyden ylläpitämistä silmällä pitäen myöntämään verohelpotuksia ennen muuta voimataloudelle ja lisäämään uuden tuotannon poisto-oikeutta.

Liikevaihto-
Verotusjärjestelmä uudistetaan siten, että se nykyistä vähemmän rasittaa tuotantoa nostamatta kuitenkaan välttämättömyystarvikkeiden hintoja.

Ryhdytään kiireellisiin toimenpiteisiin metsätyöväen aseman turvaamiseksi.

Hallitus kiirehtii verotuksen kokonaisuudistuksen toteuttamisesta.

Työllisyyspolitiikka ja teollistaminen.

1. Suunnitelmallisen teollistamiskehityksen sekä aktiivisen tuotanto- ja työllisyyspolitiikan toteuttamiseksi asetetaan hallituksen käyttöön kokonaistaloudellista kehitystä tutkiva ja suunnitteleva elin, jonka avulla ja yhteydessä yhdenmukaistetaan taloudellinen tutkimus- ja suunnittelutyö. Tämän elimen työssä on kiinnitettävä keskeistä huomiota vajaatyöllisyysalueiden kysymyksiin.

2. Tekstiiliteollisuuden työllisyyden lisäämiseksi pyritään tälle tuotannonalalle antamaan lisää valtion hankintoja.

3. Puupolttoaineen käytön edistämiseksi nimenomaan ensi talvea ajatellen:

a) säädetään ulkolaisille polttoaineille tuontitulli.

Suuruutta määrättäessä otetaan huomioon tuontipolttoaineiden kansainvälinen hintataso. Sellaiselle teollisuudelle, joka teknillisistä syistä ei voi käyttää puupolttoainetta samoin kuin teollisuudelle, jonka kustannukset kohtuuttomasti nousisivat, myönnetään tulipalautusta

Polttoöljyn liikevaihtovero kumotaan.

22-8-58.

- b) ulkolaisten polttoaineiden kuljetusrajoituksia tehostetaan,
- c) talousneuvoston jaoston suositukset kotimaisen puupolttoaineen käytön edistämiseksi toteutetaan,
- d) ryhdytään toimenpiteisiin pienpuuta ja turvetta käyttävien voimalaitosten rakentamiseksi.

4. Uusien teollisuuslaitosten rakentaminen.

- a) Pohjois-Suomeen rakennetaan puunjalostusteollisuutta, jonka rahoitukseen käytetään myös työllisyysvaroja.
Vientimaksuvaroilla tuetaan lähinnä selluloosatehtaiden rakentamista sekä Pohjois-Suomen metsävarojen saattamista jalostustoiminnan piiriin.
- b) Toteutetaan rauta- ja terästeollisuuden laajentamissuunnitelmat (Otanmäki-Koverhar-Kolari) - kannattavuusnäkökohdat ja vajaatyöllisyysalueiden työllisyyden turvaaminen huomioonottaen - käyttämällä tähän tarkoitukseen myös työllisyysvaroja

Näiden periaatteiden mukaisesti, jos hankittavat selvitykset sitä edellyttävät, irroitetaan eduskunnan Otanmäelle myöntämä määräraha.

5. Rahapolitiikka.

Ellei korkosopimukseen päästä lokakuun loppuun mennessä, säädetään korkolaki. Indeksiehtoa pyritään lieventämään ja lopettamaan 100-prosenttisten indeksitalletusten vastaanotto.

Maatalouspolitiikka.

I. Hallitusryhmät sitoutuvat hyväksymään eduskunnassa ennen tulevan lokakuun 10 päivää lain maataloustuotteiden hintojen määräämisestä asiasisällöltään seuraavanlaisena:

1. Laki säädetään olemaan voimassa neljä satovuotta ja sitä sovelletaan satovuoden, 1958/59 alusta lukien.

Huom. Voimassaoloajasta ei sovittu.

2. Perusajankohdaksi otetaan elokuussa 1958 vallinnut hinta-

ja kustannustaso kausivaihtelut huomioon ottaen, kuitenkin niin, että maidon, sianlihan ja kananmunien osalta käytetään elokuussa 1958 voimassa olleita tavoitehintoja (maito 29:31, sianliha 240:-, kananmunat 225:-).

3. Maataloustuotteiden hinnat pidetään lain voimassaoloaikana samassa suhteessa tuotantokustannuksiin kuin ne olivat lain perusajankohtana.

4. Edellisen kohdan edellyttämissä maatalouden tuotto- ja kustannuslaskelmissa

- a) käytetään satovuosien 1954/55 - 1956/57 keskimääräisiä tuote- samoin kuin työ-, tarvike- ja muiden kustannustekijäin määriä kuitenkin niin että maatalouden kokonaistyömenekki lasketaan Etelä-Suomen tutkimusalueen 10-25⁺ ha maatalousmaata käsittävien kirjanpitolviljelmien työnmenekin perusteella
- b) maatalouteen sijoitetun oman pääoman korkoa ei lueta kustannuksiin
- c) viljelijäperheen suorittama maataloustyö hinnoitellaan samanarvoiseksi palkatun työn kanssa
- d) vientituessa tapahtuvia muutoksia ei oteta huomioon maataloustuotteiden hintatasoon vaikuttavana tekijänä.

5. Milloin satovuoden kuluessa on tapahtunut yhteensä vähintään viiden sadanneksen suuruinen yleinen palkkojen muutos, valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin maatalouden tuoton ja kustannusten välisen suhteen muuttamiseksi satovuoden jäljellä olevalta osalta samaksi kuin se oli ennen yleistä palkkojen muutosta.

6. Milloin maatalouspalkkojen kehitys huomattavasti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä valtioneuvostolla on oikeus ottaa tämä huomioon määrättäessä maataloustuotteiden hintoja.

7. Maatalouden hintatoimikunnan/ehdotusta maataloustuotteiden hintojen määräämisestä satovuodeksi 1958/59 ei toteuteta.

Kutsutaan koolle eduskunta hyväksymään ns. lykkäyslaki ja annetaan uusi lakiesitys eduskunnalle niin nopeasti, että se saadaan säädetyksi lokakuussa ja satovuoden 1958/59 maataloushinnat vahvistetaan 1.11.58 mennessä.

II. 8. Asetetaan toimikunta tekemään ehdotusta maatalouden vientipalkkioiden rahottamiseksi siten, että maatalous myös omalta osaltaan osallistuu kustannuksiin.

2 Rasvakysymyksen hoitaminen.

- a) margariinin raaka-aineiden perustulli pysytetään nykyisellä tasolla,
- b) ravintorasvoille ^{säädetään/} valmistevero, joka korvaa pääosan hinnantasauksesta,
- c) pieni hinnantasausmaksu säilytetään tuontirasvojen hintojen vaihteluiden tasoittamiseksi
- d) hallitus myötävaikuttaa margariinin valmistuksen supistamiseksi. Voin ja margariinin kuluttajahintoja ei nykytilanteessa, muuteta,
- e) voim ja juuston kotimaista kulutusta ^{pyritään} lisäysään:
 - tutkimalla mahdollisuutta nostaa maidon rasvaprosenttia 0,4 %:lla, mikä merkitsee kuluttajahinnan nousua 2:-/1.
 - tutkimalla mahdollisuutta käyttää vientipalkkiovaroja voim ja juuston hinnan alentamiseksi sosiaalisesti heikossa asemassa oleville.

10. Maatalouden ulkoisen rationalisoinnin edistämiseksi ryhdytään toimenpiteisiin maatalouden perusluoton järjestämiseksi.

11. Uutta maankäyttölakia ryhdytään toteuttamaan kiinnittämällä erityistä huomiota pienten tilojen elinkelpoisuuden parantamiseen ja tilojen pirstoutumisen estämiseen. Ason ja Aravan määrärahojen nykyinen suhde säilytetään.

12. Edistetään kotimaisten puutarhatuotteiden menekkiä ja siinä mielessä tutkitaan mahdollisuutta tarvittaessa rajoittaa tuontia.

13. Maa- ja metsätalouden verotuksessa olevat, erityisesti perheenjäsenten työn ja kotitarvepuun verotukseen liittyvät epäkohdat korjataan.

Sosiaalipolitiikka.

1. Säädetään uusi Arava-laki ja sovitaan määrärahaksi 7,5 mrd. mk vuodessa. *Y Jos rakennuskustannukset nousevat, määräraha korotetaan vastaavasti*
2. Siirtotyömailla työskenteleville perheen huoltajille maksetaan päivärahaa tai annetaan heille muita etuja.
3. Työttömyysvakuutuksen piiriin kuuluvat työntekijät, jotka edellisenä vuonna ovat olleet palkkatyössä ainakin 90 vuorokautta ja jotka täyttävät työttömyyskortistoon pääsyn edellytykset.
4. Vakuutusmaksaa suorittavat työntekijä ja työnantaja 1/2 % työntekijälle suoritetusta työpalkasta ja loput kustannuksista suorittaa valtio. Kansaneläkelaitoksen yhteyteen perustetaan työttömyysvakuutusosasto.
5. Pakollinen tapaturmavakuutuslaki uudistetaan hyväksymällä eduskunnassa käsiteltävänä oleva lakiesitys.
6. Maatalouden työaikalain samoin kuin metsä- ja uittotyöväen työaikalain keskeisistä periaatteista sovitaan.

P ö y t ä k i r j a

hallitussopimukseen liittyvistä kysymyksistä, joiden yksityiskohdista sovitaan erikseen

Yleinen talouspolitiikka

Pyritään työllisyyden ylläpitämistä silmällä pitäen myöntämään verohelpotuksia ennen muuta voimataloudelle ja lisäämaan uuden tuotannon poisto-oikeutta.

Liikevaihtoverotusjärjestelmä uudistetaan siten, että se nykyistä vähemmän rasittaa tuotantoa nostamatta kuitenkaan välttämättömyystarvikkeiden hintoja.

Ryhdytään kiireellisiin toimenpiteisiin metsätyöväen aseman turvaamiseksi.

Hallitus kiirehtii verotuksen kokonaisuudistuksen toteuttamista.

Työllisyyspolitiikka ja teollistaminen

1. Suunnitelmallisen teollistamiskehityksen sekä aktiivisen tuotanto- ja työllisyyspolitiikan toteuttamiseksi asetetaan hallituksen käytön kokonaistaloudellista kehitystä tutkiva ja suunnitteleva elin, jonka avulla ja yhteydessä yhdenmukaistetaan taloudellinen tutkimus- ja suunnittelutyö. Tämän elimen työssä on kiinnitettävä keskeistä huomiota vajaatyöllisyysalueiden kysymyksiin.

Hallitus antaa tutkia, miten teollisen pientuotannon markkinointia voidaan edistää myös ulkomaista myyntiä ajatellen.

Ammattikoulutusta tehostaan nimenomaan suurien ikäluokkien työhön sijoittamista silmällä pitäen.

2. Tekstiiliteollisuuden työllisyyden lisäämiseksi pyritään tälle tuotannonalalle antamaan lisää valtion hankintoja.

3. Puupolttoaineen käytön edistämiseksi nimenomaan ensi talvea ajatellen:

- a) säädetään ulkolaisille polttoaineille tuontitulli, jonka suuruutta määrättäessä otetaan huomioon tuontipolttoaineiden kan-

sainvälinen hintataso sellaiselle teollisuudelle, joka teknillisistä syistä ei voi käyttää puupolttoainetta samoin kuin teollisuudelle, jonka kustannukset kohtuuttomasti nousisivat, myönnetään tullipalautusta.

Polttoöljyn liikevaihtovero kumotaan.

- b) ulkolaisten polttoaineiden kuljetusrajoituksia tehostetaan,
- c) talousneuvoston jaoston suositukset kotimaisen puupolttoaineen käytön edistämiseksi toteutetaan,
- d) ryhdytään toimenpiteisiin pienpuuta ja turvetta käyttävien voimalaitosten rakentamiseksi.

4. Uusien teollisuuslaitosten rakentaminen

- a) Edistetään puunjalostusteollisuuden rakentamista erityisesti Pohjois-Suomeen ja käytetään rahotukseen myös työllisyysvaroja. Vientimaksuvaroilla tuetaan lähinnä selluloosatehtaiden rakentamista sekä vajaatyöllisyysalueiden metsävarojen saattamista jalostustoiminnan piiriin.
- b) Toteutetaan rauta- ja terästeollisuuden laajentamissuunnitelmat (Otanmäki-Koverhar-Kolari) - kannattavuusnäkökohdat ja vajaatyöllisyysalueiden työllisyyden turvaaminen hukmioonottaen - käyttämällä tähän tarkoitukseen myös työllisyysvaroja. Näiden periaatteiden mukaisesti, jos hankittavat selvitykset sitä edellyttävät, irroitetaan eduskunnan Otanmäelle myöntämä määräraha.

5. Rahapolitiikka.

Ellei korkosopimukseen ensi tilassa päästä, säädetään korkolaki. Indeksiehtoa pyritään lieventämään ja lopettamaan 100-prosenttisten indeksitalletusten vastaanotto.

Maatalouspolitiikka.

I. Hallitusryhmät sitoutuvat hyväksymään eduskunnassa lain maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä asiasisällöltään seuraavanlaisena:

1. Laki säädetään olemaan voimassa kolme satovuotta ja sitä sovelletaan satovuoden 1958/59 alusta lukien.

2. Perusajankohdaksi otetaan elokuussa 1958 vallinnut hinta- ja kustannustaso kausivaihtelut huomioon ottaen, kuitenkin niin, että maidon, sianlihan ja kananmunien osalta käytetään elokuussa 1958 voimassa olleita tavoitehintoja (maito 29:31, sianliha 240:-, kananmunat 225:-).

3. Maataloustuotteiden hinnat pidetään lain voimassaoloaikana samassa suhteessa tuotantokustannuksiin kuin ne olivat lain perusajankohdana.

4. Edellisen kohdan edellyttämissä maatalouden tuotto- ja kustannuslaskelmissa

- a) käytetään satovuosien 1954/55 - 1956/57 keskimääräisiä tuotesamoin kuin työ-, tarvike- ja muiden kustannustekijäin määriä kuitenkin niin että maatalouden kokonaistyo-menekki lasketaan Etelä-Suomen tutkimusalueen 10-25 ha muunnettua maatalousmaata käsittävien kirjanpitolviljelmien työmenekin perusteella,
- b) maatalouteen sijoitetun oman pääoman korkoa ei lueta kustannuksiin,
- c) viljelijäperheen suorittama maataloustyö hinnoitellaan samanarvoiseksi palkatun työn kanssa,
- d) vientituessa tapahtuvia muutoksia ei oteta huomioon maataloustuotteiden hintatasoon vaikuttavana tekijänä.

5. Milloin satovuoden kuluessa on tapahtunut yhteensä vähintään viiden sadanneksen suuruinen yleinen palkkojen muutos, valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin maatalouden tuoton ja kustannusten välisen suhteen muuttamiseksi satovuoden jäljellä olevalta osalta samaksi kuin se oli ennen yleistä palkkojen muutosta.

6. Milloin maatalouspalkkojen kehitys huomattavasti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä valtioneuvostolla on oikeus ottaa tämä huomioon määrättäessä maataloustuotteiden hintoja.

7. Maatalouden hintatoimikunnan elokuussa 1958 tekemää ehdotusta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä satovuodeksi 1958/59 ei toteuteta.

Kutsutaan koolle eduskunta hyväksymään ns. lykkäyslaki ja annetaan uusi lakiesitys eduskunnalle niin nopeasti, että se saadaan säädetyksi lokakuussa ja satovuoden 1958/59 maataloushinnat vahvistetaan 1.11.1958 mennessä.

II. 8. Asetetaan toimikunta tekemään ehdotusta maatalouden vientipalkkioiden rahottamiseksi siten, että maatalous myös omalta osaltaan osallistuu kustannuksiin.

9. Rasvakysymyksen hoitaminen.

- a) margariinin raaka-aineiden perustulli pysytetään nykyisellä tasolla,
- b) ravintorasvoille säädetään valmistevero, joka korvaa pääosan hinnantasauksesta,
- c) pieni hinnantasauskmaksu säilytetään tuontirasvojen hintojen vaihteluiden tasoittamiseksi.
- d) hallitus myötävaikuttaa margariinin valmistuksen supistamiseksi. Voin ja margariinin kuluttajahintoja ei nykytilanteessa muuteta,
- e) voim ja juuston kotimaista kulutusta pyritään lisäämään:
 - tutkitaan mahdollisuutta nostaa maidon rasvaprosenttia 0,4 %:lla, mikä merkitsee kuluttajahinnan nousua 2:-/l,
 - tutkitaan mahdollisuutta käyttää vientipalkkiovaroja voim ja juuston hinnan alentamiseksi sosiaalisesti heikossa asemassa oleville.

10. Maatalouden ulkoisen rationalisoinnin edistämiseksi ryhdytään toimenpiteisiin maatalouden perusluoton järjestämiseksi.

11. Uutta maankäyttölakia ryhdytään toteuttamaan kiinnittämällä erityistä huomiota pienten tilojen elinkelpoisuuden parantamiseen ja tilojen pirstoutumisen estämiseen. Ason ja Aravan määrärahojen nykyinen suhde säilytetään.

12. Edistetään kotimaisten puutarhatuotteiden menekkiä ja siinä mielessä tutkitaan mahdollisuutta tarvittaessa rajoittaa tuontia.

13. Maa- ja metsätalouden verotuksessa olevat, erityisesti perhejäsenten työn ja kotitarvepuun verotukseen liittyvät epäkohdat korjataan.

Sosiaalipolitiikka

1. Säädetään uusi Arava-laki ja sovitaan määrärahaksi 7,5 mrd. mk. vuodessa. Jos rakennuskustannukset nousevat, määrärahaa vastaavasti lisätään.

2. Siirtotyömailla työskenteleville perheen huoltajille maksetaan päivärahaa tai annetaan heille muita etuja.

3.^a Työttömyysvakuutuslakiesitystä valmisteltaessa hallitus harkitsee erityisesti, voitaisiinko työttömyysvakuutuksen piiriin ottaa työntekijät, jotka edellisenä vuonna ovat olleet palkkatyössä ainakin 90 vuorokautta ja jotka täyttävät työttömyyskortistoon pääsyn edellytykset.

b. että vakuutusmaksun suorittaisivat työntekijät ja työnantajat 1/2 % työntekijälle suoritetusta työpalkasta ja loput kustannuksista suorittaisi valtio sekä että kansaneläkelaitoksen yhteyteen perustettaisiin työttömyysvakuutusosasto.

4. Pakollinen tapaturmavakuutuslaki uudistetaan eduskunnassa käsiteltävänä olevan lakiesityksen pohjalta.

Lopullinen luonnos

L u o n n o s

hallituspolitiikassa noudatettavista periaatteista

Ulkopolitiikka:

Hallitus jatkaa omaksuttua ulkopoliittista suuntausta ja pyrkii pitämään maamme suurvaltojen välisten eturistiriitojen ulkopuolella sekä edelleen lujittamaan hyviä ja luottamuksellisia suhteita kaikkiin maihin, erityisesti naapurimaihin.

Sisäpolitiikka:

Hallitus pyrkii tasoittamaan yhteiskunnassa vallitsevia erimielisyyksiä ja vahvistamaan kansanvaltaisen järjestelmän perusteita. Hallitus pitää erityisesti huolta siitä, että heikoimmassa asemassa oleva väestö, palkansaajat ja pienviljelijät, tuntisivat elämänsä sosiaalisesti turvatuksi. - Hallitus torjuu kansanvaltaista järjestelmäämme uhkaavat vaarat, tulivatpa ne miltä taholta tahansa.

Yleinen talouspolitiikka:

Tärkeimmät lähiajan talouspoliittiset tehtävät ovat tuotannon elvyttäminen, työllisyyden turvaaminen ja valtion talouden tervehtyttäminen samalla kun pyritään budjettipolitiikan tarjoamien suhdannepoliittisten keinojen hyväksikäyttöön. Hallitus pyrkii määrätietoisesti rahan arvon vakaana pitämiseen ja siten luomaan edellytykset sidonnaisuusjärjestelmistä vapautumiseen. Vuoden 1959 budjetin tasapaino toteutetaan varoja ja maksuja korottamatta. - Estämällä valtion menojen kasvu nykyisessä vaiheessa pyritään vähitellen luomaan edellytyksiä raskaan verotaakan keventämiselle. Verolainsäädäntö uudistetaan ja verotusjärjestelmämme kehitetään siten, että se nykyistä vähemmän rasittaa tuotantoa.

Palkka- ja hintapolitiikka:

Korostaen vapaiden työmarkkinajärjestöjen keskeistä merkitystä hallitus pyrkii myötävaikuttamaan siihen, että työntekijät ja toimihenkilökunta saavat solmituissa työehtosopimuksissa sovitun palkkapoliittisen indeksijärjestelmän edellyttämän hyvityksen ohella tuotannon ja tuottavuuden kasvun, yritysten kilpailukyvyn ja muiden taloudellisten edellytysten sallimissa rajoissa heille tuotannon tuloksista kuuluvan oikeudenmukaisen osan. Valtion palveluksessa oleviin viran- ja toimen-

haltijaryhmiin sovelletaan palkkapolitiikkaa, joka säilyttää heidän asemansa muihin palkansaaaryhmiin verrattuna.

Kuluttajahintoja on edelleen tehokkaasti valvottava ja hintakeinottelu estettävä. Erityisesti hallitus pyrkii elintarvikkeiden hintatason vakaana säilyttämiseen. Vuokratasoa on valvottava ja pyrittävä parantamaan nimenomaan suuriperheisten ja pienituloisten asunto-oloja ilman, että asumiskustannukset nousevat kohtuuttomiksi.

Työllisyyspolitiikka ja teollistaminen:

Hallitus pitää velvollisuutenaan huolehtia siitä, että kansalaisille on tarjolla riittävästi työpaikkoja vapailla työmarkkinoilla. Tässä tarkoituksessa hallitus ryhtyy välittömästi kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin työttömyyden poistamiseksi. Ensi vaiheessa on välttämätöntä estää työttömyyden paisuminen ensi talvikautena viime vuosina koettuihin mittasuhteisiin. Työllisyyden turvaamiseksi hallitus ryhtyy välittömästi erikoistoimenpiteisiin ja pyrkii tehokkaan tuotantopolitiikan avulla poistamaan työttömyyden syyt.

Tähän mennessä laadittujen tuotannon laajentamissuunnitelmien ja tarpeellisiksi katsottavien lisäselvitysten pohjalta hallitus laatii kiireellisesti maan teollistamisen kokonaisohjelman, yhdenmukaistaa talouspoliittisen suunnittelutyön ja huolehtii siitä, että teollistamispolitiikan tavoitteet otetaan huomioon taloudellisten ratkaisujen yhteydessä. Edellä mainittujen toimenpiteiden valmistelua varten hallitus asettaa erityisen elimen, joka tekee ehdotukset hallituksen ja eduskunnan ratkaistavista tehtävistä.

Uutta teollisuutta kehitettäessä kiinnitetään päähuomio sellaiseen teollisuuteen, jota laajentamalla voidaan nopeimmin ja tehokkaimmin, kansantaloudelliset kannattavuusnäkökohdat huomioonottaen vähentää työttömyyttä. Vientimaksurahastosta ja tarvittaessa työttömyysvaroista myönnetään lainoja puunjalostusteollisuuden rakentamiseksi.

Hallitus myötävaikuttaa siihen, että niin valtiovalta ja kunnat kuin yksityinen elinkeinoelämä ryhtyvät tehokkaasti toimenpiteisiin pienpuun käytön lisäämiseksi teollisuustarkoituksiin ja polttoaineena. Ensi talvikauden vaikeata työttömyystilannetta ajatellen ja siihen saakka, kunnes pienpuulle on saatu kehitetyksi riittävästi teollista käyttöä, rajoitetaan ulkolaisten polttoaineiden tuontia ja ryhdytään muihin erikoistoimenpiteisiin polttopuun käytön lisäämiseksi kotimaassa.

Maan rahapolitiikassa on otettava huomioon lamakauden asettamat vaatimukset. Pääoman muodostuksen elvyttämiseksi ryhdytään erikois-

menpiteisiin mm. myöntämällä oikeus vähentää talousneuvoston tekemän ehdotuksen mukaisesti verotettavista tuloista määrätuille tileille tehdyt talletukset. Samassa yhteydessä alennetaan korkokantaa.

Maatalouspolitiikka:

Hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maatalouden ulkoiseksi ja sisäiseksi rationalisoimiseksi, maatalousväestön tulon vakauttamiseksi siten, että maatalousväestön suhteellinen elintaso muihin tulonsaajaryhmiin nähden säilyy ja maatalouden tukitoimenpiteiden kehittämiseksi nykyistä tarkoituksenmukaisemmiksi. Maataloustulon turvaamisesta säädetään laki, jolla maatalousväestön tulo sidotaan maatalouden tuotantokustannusten vaihteluihin pitämällä peruskautena elokuuta 1958. Uutta lakia sovelletaan satovuoden 1958-59 alusta lukien.

Maatalouden tuotantosuuntaa pyritään tarkistamaan niin, että viljan viljely lisääntyy siihen sopivilla alueilla, jolloin Itä- ja Pohjois-Suomessa voidaan keskittyä karjataloustuotannon harjoittamiseen. Tehokkain tuotantopoliittisin toimenpitein sekä edistämällä maitotaloustuotteiden kotimaista kulutusta palautetaan maataloustuotantoon tasapaino ja pyritään voimakkaasti supistamaan kannattamatonta vientiä.

Sosiaalipolitiikka:

Hallitus pyrkii kiirehtimään sosiaalisen turvallisuusjärjestelmämme yleistä kehittämistä. Annetaan työttömyysvakuutuslakiesitys, joka rakentuu sille periaatteelle, että vakuutuksen kustannuksiin osallistuvat työnantajat, valtio ja työntekijät itse. Vakuutuksen vaikutusala pyritään saattamaan riittäväksi ja sen merkitsemät työttömyyskorvaukset suuruudeltaan toimeentuloedellytyksiä vastaaviksi.

Hallitus tukee pyrkimyksiä yleisen työajan lyhentämiseksi ja ryhtyy valmistelemaan uuden työaikalain säätämistä, jolla työaikaa yleisesti lyhennettäisiin kansainvälinen kehitys ja kansantaloutemme kestäkyky huomioiden. Maatalouden sekä metsä- ja uittotyöväen työaikalaeista annetaan viipymättä eduskunnalle erilliset esitykset.

Hallitus antaa esityksen vuosilomalain muuttamisesta niin, että kaikki toisen palveluksessa olevat työntekijät saatetaan nykyistä tasa-arvoisempaan asemaan lomaetuihin nähden sekä korjataan ne epäoikeudenmukaisuudet, joita osatyöttömyys on aiheuttanut vuosilomalain tulkinnoissa. Hallitus ryhtyy valmistelemaan sairausvakuutuksen toimenpanoa.

Johtaja Onni Hiltunen,

Helsinki,

Johtaja Onni Hiltunen

Helsinki

Vastauksena kirjelmäänne elekuun 2 päivältä 1958 Maalaisliiton Eduskuntaryhmä esittää kunnioitteen seuraavaa:

Maalaisliiton Eduskuntaryhmä pitää hallituksenmuodostajaa tehtäväänsä seipvana ja sikäli kuin ryhmä katseisi olevansa velvollinen osallistumaan hallitusvastuuseen, se ei tahteisi kieltää häneltä kannatustaan. Ryhmä on kuitenkin sitä mieltä, että on vakavasti tutkittava mahdollisuuksia enemmistöhallituksen muodostamiseen ilman Maalaisliittoa.

Maalaisliiton Eduskuntaryhmän puolesta

Martti Miettunen.

Martti Miettunen

Puheenjohtaja

Johtaja Onni Hiltunen,

Helsinki.

Viitaten kirjeeseenne kuluvaan elokuun 2 päivältä ilmoitamme, että ryhmällä aikaisempiin kannanottoihinsa nojautuen ei periaatteessa ole vastaan osallistua johdollanne esittämälaiseenne hallitukseen.

Helsingissä 5 päivänä elokuuta 1958.

KOKOOMUKSEN E DUSKUNTARYHMÄ

Päivö Uotinen
Jukka Rikkinen

Ruotsalaisen Eduskuntaryhmän
Näkökulma yhteiskunnallisiin asioihin

Kansanedustaja Onni Hiltunen

Helsinki

Vastauksena arv. kirjeeseen tk. 2 päivältä ilmoitamme, että sosialidemokraattisen opposition eduskuntaryhmä on käsitellyään asiaa tänään pitämässään kokouksessa päättänyt asettua periaatteessa myönteiselle kannalle ehdotukseen nähden.

Eduskuntaryhmämme katsoo, että ryhmämme osallistuminen esittämääne hallitukseen edellyttää sitä, että hallitukseen osallistuvien ryhmien kesken sitovasti sovitaan sellaisen talouspolitiikan harjoittamisesta, joka tähtää lamakauden voittamiseen ja merkitsee selvää irtisanoutumista talous- ja sosiaalipoliittisista taantumuspyrkimyksistä. Niinikään ryhmämme pitää hallituksen toiminnan onnistumisen kannalta tärkeänä, että sosialidemokraattisen puolueen sisällä aikaansaadaan sovinto.

Helsingissä 5 päivänä elokuuta 1958

Sosialidemokraattisen Opposition Eduskuntaryhmä

Onni Hiltunen
puheenjohtaja

Piimu Timonen
sihteeri

Johtaja Onni Hiltunen

Helsinki

Tiedustelunne johdosta t.k. 2 päivältä ilmoittaa Suomen Kansanpuolueen eduskuntaryhmä kunnioittaen, että sen vastaus on - eduskuntaryhmän ja kansanpuolueen puoluetoimikunnan yhteiseen kannanottoon perustuen - periaatteessa myönteinen osallistumisesta esittämämme hallitukseen, jossa edustettuina olisivat kaikki muut eduskuntaryhmät lukuunottamatta SKDL:n eduskuntaryhmää. Eduskuntaryhmä edellyttää, että tarkoittamissanne ohjelmallisissa neuvotteluissa pidetään nimenomaisena tavoitteena maan nykyisten taloudellisten vaikeuksien voittamista koko yhteiskunnan kannalta oikeudenmukaisin ja tasapuolisin toimenpitein. Ohjelma on kansanpuolueen käsityksen mukaan siis laadittava siten, että edessä olevia vaikeita ongelmia ei ratkaista vyöryttämällä yhä lisää taakkaa palkansaajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannettavaksi, vaan tätä taakkaa päinvastoin vähentämällä.

Helsingissä, elokuun 5 päivänä 1958

Suomen Kansanpuolueen Eduskuntaryhmä

Esa Kaitila

Esa Kaitila

Armi Hosia

Armi Hosia

SKDL:n ehdotus hallitusohjelman pohjaksi

Ulkopolitiikka

Hallituksen on jatkettava naapuriystävyyteen perustuvaa rauhanomaista ulkopolitiikkaa.

Äärimmilleen kiristyneen kansanvälisen jännityksen ja siitä johtuvan suursodan uhkan huomioon ottaen hallituksen on mahdollisuuksien mukaan toimittava sodan vaaran vähentämiseksi ja kansojen välisen rauhan turvaamiseksi.

Sisäpolitiikka

Hallituksen on taattava kansalaisten kansanvaltaiset oikeudet sekä torjuttava taantumuksen yritykset niiden kaventamiseksi.

Talouspolitiikka

Maamme talouselämässä esiintyvän talouspulan seurausten lieventämiseksi, tuotantotoiminnan elvyttämiseksi sekä työn saannin turvaamiseksi kaikille työn tarpeessa oleville hallituksen on ryhdyttävä seuraaviin toimenpiteisiin.

a) Ulkomaisia markkinoita laajentamalla on luotava edellytykset vientiteollisuuden täyden tehon käyttöön ja lisäämiseen.

b) Vähävaraisten kansalaispiirien aseman parantamiseksi sekä kotimarkkinateollisuuden käyntiin saattamiseksi täydellä teholla ja maataloustuotteiden menekien lisäämiseksi on työläisten ja henkisen työn tekijäin reaalipalkkoja sekä pienviljelijäin reaaliansioita lisättävä.

c) On ryhdyttävä luomaan uusia työtilaisuuksia laajentamalla maamme tuotannollisen elämän pohjaa mm. vuori- ja metalliteollisuuden aloilla ja ohjaamalla uusien tuotantolaitosten perustamista ensisijaisesti vaikeimmille työttömyysalueille. Tässä tarkoituksessa on hallituksen ensi tilassa saatettava menes-

tykselliseen päätökseen tykselliseen päätökseen Neuvostoliiton kanssa aloitetut neuvottelut huomattavan suuren pitkäaikaisen lainan saamiseksi. Samoin on tutkittava muiden ulkomaisten lainojen saantia taloudellisen toiminnan elvyttämiseksi edellyttäen kuitenkin, ettei niihin liity maamme riippumattomuutta tai taloudellisia etuja vaarantavia ehtoja.

d) Hallituksen on saatettava neuvottelut maamme itäisille maakunnille elintärkeän Saimaan kanavan käytöstä myönteiseen päätökseen.

e) Hallituksen noudattamassa maatalouspolitiikassa on nykyistä paremmin huolehdittava pienviljelmien kannattavuudesta.

Verotus

Hallitus pyrkii helpottamaan vähävaraisen kansanosan verokuormaa.

Sosiaalinen turva

Sosiaalisen turvan vaaliminen ja lisääminen on oleva hallituksen noudattaman sosialipolitiikan lähtökohta. Lapsilisiä ja kansaneläkkeitä sekä muita vähävaraisten kansalaisten sosiaalisia etuja on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan parantamaan.

Hallituksen on annettava kiireellisesti eduskunnalle esitykset yleisestä työttömyysvakuutuksesta, metsätyöläisten vähimmäispalkkalaista ja siirtymisestä yleisesti 45-tuntiseen sekä vuoro- ja raskaissa töissä 40-tuntiseen työviikkoon.

Sivistyselämä ja opetustoimi

Hallituksen on kiinnitettävä huomiota sivistyselämän tukemiseen ja koulutoiminnan, erikoisesti ammattiopetuksen, parantamiseen ja lisäämiseen.

Kansanedustaja Eino Kilpiö
Eduskuntatalo,
Helsingin Presidentille.
Helsinki.

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä on edelleen
Tiedusteluunne Sosiaalidemokraattisen Eduskuntaryhmän
osallistumisesta Teidän johdollanne suunniteltuun hallitukseen
ryhmämme ilmoittaa kunnioittaen päätöksensä seuraavaa:

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän käsityksen mu-
kaan nykyisiä pulmia ratkaisemaan tarvitaan mahdollisimman laaja-
pohjainen kansanvaltaisia ryhmiä edustava hallitus. Tätä vaatimus-
ta ei meille esittämänne hallituksen pohja täytä.

Helsingissä 1 päivänä elokuuta 1958.

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän

Kunnioittaa

p:sta

puheenjohtaja

G. Henriksson

sihteeri.

K.F. Haapassalo.

Kansanedustaja Eino Kilpi
Eduskuntaalo,
Helsinki.

Tiedustelunne Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän
osallistumisesta Toimien johtolain suosittelemalla hallitukseen
ryhmämme ilmoittaa kunnioittavan päätöksensä seuraavasti:
Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän käsityksen mu-
kaan nykyisin puolia ratkaisemman tarvitaan mahdollisimman laaja-
pojoinen kansanvaltaista ryhmää edustava hallitus. Tätä vastainsi-
tä ei meillä esittämämme hallituksen poika täytä.

Helsingissä 1 päivä joulukuuta 1938.

Sosiaalidemokraattisen Eduskuntaryhmän

puolesta

puheenjohtaja

sihteeri

Herra Tasavallan Presidentille.

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä on edelleen
sillä periaatteellisella kannalla, että maahan olisi muodostet-
tava parlamentaarinen hallitus. Ryhmän mielestä olisi tutkittava
mahdollisuksia tällaisen hallituksen muodostamiseksi, joten ryhmä
ei katso voivansa suhtautua myönteisesti esitykseen tomai-
tusenministeristön perustamiseksi.

Kunnioittaen:

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ.

G. Henriksson

K. F. Haapasalo.

Helsingissä .16. päivänä .joulukuuta .1958.

Sosialidemokraattisen ~~puolueen~~ eduskuntaryhmälle

Yritykset sellaisen enemmistöhallituksen muodostamiseksi, jolla olisi edellytykset ratkaista sitä odottavat tehtävät, ovat epäonnistuneet. Olisi turvauduttava vähemmistöhallituksen muodostamiseen, mutta sitä ei voida pitää tyydyttävänä ratkaisuna, mikäli se edes olisi toteutettavissakaan.

Ulospääsy poliittisesta umpikujasta, johon on ajauduttu, näyttää olevan nykyisissä oloissa mahdotonta puolueiden kaksen suoritettavien hallitusneuvottelujen tietä. Sen vuoksi käännyn eduskuntaryhmänne puoleen ja pyydän, että ryhmänne sallisi jäsentensä tai puolueenne jäsenten olla mukana muodostettaessa toimitusministeristöä kansanedustaja Kauno Kleemolan johdolla.

Vastausta pyydän viimeistään t.k. 17 päiväksi klo 18.00.

Samansisältöinen kirje on lähetetty kaikille eduskuntaryhmille.

M. Kasanen

Kuopiossa 16.12.58.

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen eduskuntaryhmä

Kuluvan kuun 12 päivänä kokoontui Kuopion kaupungissa noin 70 rintamamiestä pohtimaan niitä keinoja, joilla heidän asunto- kysymyksensä saataisiin ratkaistua. Käytyjen neuvottelujen tulok- sena päätettiin perustaa yhdistys, jonka tarkoituksena on tukea rintamamiesten edellä kosketeltuja pyrkimyksiä.

Vaikka kokouksesta on kulunut vasta muutama päivä, yhdistyk- sen hallituksen toimesta on ryhdytty tarmokkaisiin toimenpitei- siin mm. täysin omatoimisuuden pohjalla tapahtuvan rintamamiesten rakennustoiminnan aikaansaamiseksi jäsenistön keskuuteen, mutta toisaalta on todettava, ettei tällainen rakennustoiminta lähes- kään kaikkien kohdalla ilman perustavaa laatua olevaa valtion tukea voi tulla kysymykseen. Kun asiaa koskevaa lainsäädäntää parhaillaan eduskunnassa valmistellaan, alussa mainittu kokous valtuutti oheisen julkilausuman allekirjoittajat kokouksen nimes- sä lausumaan laatimaan ja sen ryhmänne tietoon saattamaan.

Kunnioittavasti

Kuopion Seudun Rintamamiesten Asuntoyhdistys

Allan Rontava

Lähte 1. (4.12.-58)

Ministeri Onni H i l t u n e n (4/12 -58 Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokouksessa): Tämä asia tulee post festum sen jälkeen kun Suomen Pankin pääjohtaja Waris piti tunnetun esitelmän, jota suurin osa oli kuulemassa. Huomautan siitä, että minä olen tämän esitelmän pitänyt tiistai-kerhossa lokakuun alkupäivinä; eräitä ryhmän jäseniäkin oli kuulemassa.

Tämä teollistamiskysymys on tullut hyvin aktueelliksi sen jälkeen kun jo pari vuotta on puhuttu teollistamisesta ja kun työttömyys on vuodesta vuoteen pyrkinyt nousemaan: lopultakin on ryhdytty tutkimaan, mitä pitäisi tehdä, jotta tästä kansallisoikeettomuudesta vieläkin päästäisiin selviämään. Sillä todellisuudessa tilanne on se, että me olemme joutuneet ns. kroonilliseen työttömyyteen, josta ei edes normaaliaikana pystytä poispääsemään. On turhaa luulla, että meille tulisi sellainen aika, että työttömyysluvut menisivät nolllaan. Korkeintaan sellaisena korkeasuhdanteen aikana, jollainen Korean sodan aika poikkeuksellisesti oli. Muuten ei enää päästä sellaiseen tilanteeseen, että työttömyys voitaisiin täysin katsoa eliminoiduksi vähäksikään aikaa.

Tätä asiaa on tutkittu monelta kannalta. Ensinnäkin väestönlisäys kysyy työpaikkojen vuotuista lisäystä. Ja toisaalta mistä johtuu se, että vaikka meillä varsinainen talouselämä pyörisi normaalistakin tahtia, niin vuosittain työttömyysluvut pyrkivät vain nousemaan. - Nämä ovatkin nämä molemmatkin seikat määrättyssä yhteydessä keskenään. Meidän on muistettava, että normaalioloissakin meillä joka vuosi tulee työkykyiseen ikään 55.000 uutta kansalaista, jotka 16-, 17. ja 19- 20-vuotiaina etsivät itselleen työpaikan. Tämän lisäksi nyt tulevat ns. suuret ikäluokat, joiden vaikutus tuntuu ja ensi vuonna ensimmäisen kerran kolmella tuhannella, mutta vuodesta 1960 alkaen 15.000 vuodessa on lisättävä tähän "normaalitapaukseen", siis 70.000. Lisäksi on huomettava, että vaikka

teollisuuden rationalisoiminen huomattavan paljon heikentää normaalin talouselämän kehityksen tuomia uusia työpaikkoja, niin ~~se~~ ei laskelmissa oteta kuitenkaan huomioon. Mutta toisaalta otetaan, mitä maatalouden rationalisoiminen, koneellistattaminen merkitsee. Ja kaikkein varovaisin tutkija, maisteri Vuoriokin, on laskenut, että 6.000 - 7.000 vuosittain irtoaa maataloudesta vanhoistakin työntekijäjoukoista, jotka etsivät muilta aloilta työpaikkoja. Mutta toiset tutkijat pääsevät 10.000 tapaukseen vuodessa, mikä merkitsee, että maatalous irroittaa tulevana vuosina n. 10.000 entistäkin työntekijäänsä maataloudesta, siis työvoiman tarve vuosittain pienenee. - Kun kaikki muut tekijät lasketaan yhteen, pääsemme noin 80.000:een.

On kuitenkin toisaalta muistettava, että osa näistä saa työpaikan "perintönä" eläkkeelle menevien ja kuolleiden jälkeen; n. 30.000 sellaista työpaikkaa vuosittain aukeaa. Mutta loppu on sellaista, joka kysyy yhteiskunnalta, oletteko kyenneet järjestämään meille työpaikan.

Silloin~~kin~~ kun meillä oli "normaali" olotila, laskettiin, että 20.000 työpaikkaa lisääntyy vuosittain talouselämän palvelukseen entisten työpaikkojen lisäksi. Mutta nyt meillä on jo pari kolme vuotta ollut sellainen tilanne, että tämä lisäys on jäänyt täyttämättä. Ehkä jossakin määrässä työpaikkojen lisäystä on tapahtunut, mutta hyvin pienessä määrässä - ja se tulee vastaan työttömyyslukujen nousussa. Jos vaikka tilanne tällä hetkellä olisi samanlainen kuin viime vuonna, niin jä tästä syystä meidän pitäisi laskea, että n. 20.000 työtöntä on enemmän tänä vuonna kuin viime talvena, koska talouselämä ei ole kyennyt avaamaan uusia työpaikkoja vastaavassa määrässä.

Tästä on seurauksena se, että on pakko ryhtyä tutkimaan, mitä mahdollisuuksia meillä on talouselämän kehittämiseksi sellaisek-

si, jotta me voisimme luoda uusia työpaikkoja lähivuosina niin paljon, että edes jossakin määrin - täysin sitä ei kyetä täyttämään - mutta jossakin määrin voitaisiin näitä synkkiä lukuja muuttaa paremmiksi.

Silloin on tullutkin tämä ns. teollistamissuunnitelma esille, josta, niinkuin puheeni alussa mainitsin, jo pari vuotta on keskusteltu. Meillä on toiminut teollistamisvaltuuskunta jo pari vuotta, mutta sen työ on ollut kovin ~~hienoa~~ hidasta. Mutta tänä syksynä se sai kiirettä itseensä vähän - ehkä innostui siitä syystä, kun talouselämän sektorilla näytti muutenkin olevan kiinnostusta asioiden kehittämiseen paremmin kuin aikaisemmin. Ja ensimmäiset suunnitelmat teollisuusvaltuuskunnan syöstä ovatkin näkyvissä.

Voimme lähteä oikeastaan siitä, että ensimmäisessä vaiheessa avainasemassa on voimatalous. Vaikke kaikkein pisimmällä onkin puunjalostusteollisuuden kehittäminen, niin puhun kuitenkin ensimmäiseksi voimataloudestamme.

En viitsi puhua energiastamme sen vuoksi, että se on enemmän teoreettista, mutta puhun markoista ja rakentamisesta. On laskettu, että meidän täytyisi vuosittain käyttää voimataloutemme kehittämiseen 25 miljardia markkaa, jotta me voimantuotannossa pysyisimme talouselämän kehittämisen tasalla; eli että saisimme voimaa käytettäväksi, kun suunnitelmat sekä puunjalostusteollisuuden, vuoriteollisuuden ja eräillä maillakin teollisuuden aloilla kehitetään.

Ny on kysymys siitä, millä tavalla tämä rahoitetaan. Siinä on ensimmäinen pulma. Nythän 25 miljardia näyttää liian suurelta. Voimatalous voi omilla varoillaan rahoittaa, nämä suuret voimayhtiöt - siihen ei ole laskettu ollenkaan maataloudellisia eikä tilapääsantajia - voivat rahoittaa 6,5 miljardia markkaa. Ajateltiin, että Kansaneläkelaitos voisi jopa 7:äänkin miljardiin markkaan. Luvut näyttävät kuitenkin, että siihen asti ei päästä, vaan on puhuttava 6 miljardista, jolloin tämä yhteissumma on 13,5 (?) miljard-

dia. Kun otetaan sitten muut rahoituslähteet huomioon, niin silloin päästään ehkä 15,5 - 16 miljardiin markkaan. Kun vuosittain voimalaitoskoneita varten ~~vaik~~ olemme saaneet kansainvälisiä luottoja jotain 2 - 3 miljardia, arvioimme, että kuitenkin voisimme saada hieman enemmän, niin korkein luku, mihin voidaan päästä näiden arvioiden mukaan, on 20 miljardia markkaa.

Jos se olisi 20 miljardia, niin se merkitsisi n. 4.000 työpaikkaa vuosittain näillä voimalaitostyömailla. Tämä komitea oli arvioinut, että pitäisi päästä 25 miljardiin, jolloin se merkitsisi 5.000 työpaikkaa. Nähtävästi tämän verran tästä asiasta täytyy kuitenkin tinkiä, koska rahoitusmahdollisuudet eivät sen korkeammalle riitä.

Mutta tämä 20 miljardin suunnitelma on mahdollisuuksien rajoissa.

Tämä merkitsee tällä kertaa sitä, että Kemijoellavoidsaan aloittaa Valajaskoski ja Petäjäkoski, mutta Juukoskea (?) ei voida aloittaa, koska siihen eivät rahat riitä. Jos olisi 25 miljardia, silloin voitaisiin Juukoskenkin aloittaminen toimittaa. Lisäksi Kemijoella rakennetaan kahta voimalaitosta, nimittäin *Pittijärven* ja Aittokoskea, ja ⁷ tänä syksynä vielä aloitetaan, jos rahoitusmahdollisuudet siltä osin saadaan kuntoon. Sitteen sen jälkeen tulee Pielisenkoski. Kuurnankoskelta on rahoituskysymys auki. Nämä eivät muuten kuulukaan tähän 25 miljardiin, mutta tulla putkahtivat esille erillisinä tapauksina. Jos se voidaan jäjrestää toisia teitä, niin se tavallaan ikään kuin antaa lisämahdollisuuksia tähän ~~20~~ 20 miljardiin markkaan.

Mutta vaikka ei pitemmälle päästäisikään kuin tähän, niin kaikkein suurin voiman puute kuitenkin voitaisiin tälläkin rakentamisvauhdilla estää ja pääsisimme eteenpäin.

Mutta nyt sitten menemmekin seuraavaan suureen posttiin, nimittäin puunjalostusteollisuuteen. Siinähan on suunnitelmat kaik-

kein pisimmälle kehitetyt. Professori Waris puhui viime viikolla 60 miljardin markan suunnitelmasta. Se on kuitenkin suurempi, se on 100 miljardia markkaa, ja se on tällä hetkellä vielä hieman suurempi sitäkin. Sen jälkeen on ^{ilmeistynyt} ~~muut~~ uusia ~~rakentamiskäsitteitä~~ rakentajia, jotka eivät alkuperäisiin suunnitelmiin sisältyneet, joten joudumme toiselle sadalle miljardille. Mutta vaikka puhumme vain alkuperäisestä 100 miljardista, siinäkin on tarpeeksi urakkaa.

Se merkitsee kolmelle vuodelle jaettuna - kolmen vuoden suunnitelma - 35 miljardia markkaa vuodessa, mikä tälle sektorille pitäisi rahoja saada käyttöön.

Nythän alkuun on tilanne ollut sikäli edullisempi, että meillä on ollut näitä ns. vientimaksuvaroja käytettävissä lähes 8 miljardia markkaa. Ja siitä jaettiin ensimmäisessä jaossa 6,6 miljardia ja vielä toisessakin jaossa annettiin puunjalostusteollisuudelle kokonaan se määrä, vähän toista miljardia markkaa. Kun lisäksi Teollisuushypoteekkipankki sekä entisistä varoistaan että saatuaan obligaatiolainoja ~~muut~~ yhteensä 8 miljardin verran, niinkuin huomasi lehdistä - ja se oli sikäli edullinen, että heti parin päivän kuluttua obligatiot olivat loppuun merkityt - tämä 8 miljardia käytettiin suurelta osaltaan myöskin tämän puunjalostusteollisuuden rahoittamiseen ja osittain myöskin laivanrakennusteollisuuden, 1,6 miljardia. Mutta pääosa on tarkoitus käyttää juuri näihin tarkoituksiin. Osittain siitä ehkä myöskin on varoja antaa voimataloudelle, että työt eivät pääse pysähtymään sellaisessa tilanteessa, jolloin muut rahoituslähteet tilapäisesti saattavat olla tukossa. On muistettava, että sellaisellakaan kuin ^{Ansaneläkelaitoksella} ei joka hetki ole rahoja. Sillä on joka kolmas kuukausi varoja, muulloin se on melkein tyhjä. Sen täytyy säästää eläkkeisiin. Sen vuoksi luultavasti Teollisuushypoteekkipankki joutuu tällaisissa tapauksissa myöntämään luottoa jossakin määrin myös voimaitoksille.

Joka tapauksessa tämä suunnitelma on lähtenyt käyntiin. Työt ovat jo eräillä, hyvin useilla laitoksilla alkaneet. Toiset laativat kiireellisesti piirustuksiaan loppuun. Toden näköisesti kaikki nämä yritykset saadaan vielä tämän talven aikana käyntiin.

On vain valitettavaa, että meillä työttömyystilanne on niin synkkä kuin tällä hetkellä on, että nämä tällaiset tapaukset eivät näy kaikki työllisyystilanteessa. Mutta asianomaisilla paikkakunnilla se näkyy. Jos otatte katsotte Heinolan tilannetta, jossa on aloitettu uuden tehtaan työt, huomaatte, että työttömyysluvut ovat huomattavasti pienemmät. Samoin Varkauden kohdalla - sielläkin on tehdaslajennustöitä - samoin Kemissa ja samoin Oulussa. Äänkoskea en saanut tarkistetuksi, oliko aloittanut työnsä. Jos se oli aloittanut, siellä myöskin tilanne huomattavasti muuttuu.

Suurimmat näistä uudistussuunnitelmista ovat Veitsiluoto Oy:n suunnitelma, joka merkitsee 18 miljardin merkan sijoittamista Veitsiluoto Oy:n tehdaslaitoksiin ja niiden uudistamiseen. Se merkitsee vastaavasti n. 4 500 - 5 000 työpaikkaa metsissä ja n. 800 työpaikkaa tehtaassa. Se on hyvin huomattava erikoisyritys.

Siihen rinnalle tulevat myöskin Kemi Oy:n suunnitelmat, jotka ovat myöskin jo saaneet rahoituksensa kuntoon. En tiedä, ovatko työt jo päässeet alkamaan.

Joka tapauksessa kaikki nämä suunnitelmat, kun ne viedään läpi, merkitsevät n. 5 000 työpaikkaa teollisuuslaitoksissa - eä sen enempää. Mutta sen sijaan ne merkitsevät metsissä 42 000 - 45 000 työpaikkaa 5 - 6 kuukauden aikana vuodessa. Se merkitsee edelleen n. 1 milj. selluloosatonnaa vuodessa, joka meillä riittää vientiin, ja keskimäärin nykyisillä hinnoilla n. 15 - 20 miljardia markkaa lisätuloja.

Tämä suunnitelma sinänsä on siis aika huomattavan suuri. Eikä sen esteenä tällä kertaa näytä olevan ylivoimaisia vaikeuksia. Varsinkin jos nyt vielä kävisi niin hyvin - josta tämän päivän

lehdissä oli valitettavasti erehdyksessä uutisia, jotka olisivat saaneet olla näkymättömissä - että saisimme 15 miljardia markkaa ulkomaisia luottoja, mikä tulisi olemaan pääasiassa koneluottoja, joita emme voi hankkia kotimaasta. Mutta näiden kaikkien ^{/lainojen/}eräänä ehtona on, että koneet hankitaan kotimaasta, ja vain sellaisissa tapauksissa, missä kotimaassa ei voida jotakin konetta tehdä, erikoiskoneita, nämä vain hankitaan ulkomailta. Ja näitä varten meillä on mahdollisuus Suomen Pankin välityksellä saada ulkomaisista luottoa, jota joka hetki odotetaan, että koska tämä päätös tulee lopullisesti. Minä luulisin, että se olisikin jo tullut, ~~ihmisen~~ ^{ellei} näitä ikäviä hallitusjuttuja olisi meidän maassamme taas jälleen tapahtunut, jotka tässäkin näyttävät muodostuvan eräänlaiseksi koetuskiveksi - toivottavasti eivät kuitenkaan lopullisesti.

Mutta tähän eivät vielä rajoitu nämä teollistamissuunnitelmat. Juuri viime päivinä olette nähneet lehdistä, että myös meidän konepajateollisuutemme kohdalta suunnitelmat ovat kehittyneet loppuvaiheeseen. Se koskee ennen kaikkea laivatelakoita. Meillä on sodan jälkeen ollut sikäli ikävä tilanne, että me olemme itse tilanneet laivamme pääasiassa ulkomaisilta telakoilta, mutta samaan aikaan rakentaneet laivoja ~~itään~~ itään. Ja Suomen Pankissa tiedetään parhaiten, kuinka paljon olemme joutuneet maksamaan vientikorvauksia näistä laivoista, mitkä olemme itään vieneet. Meillä kotimaisilla telakoillamme sodan jälkeen on kotimaahan rakennettu laivoja koko kapasiteetista vajaat 10 % keskimäärin; se on vaihdellut siinä 6 - 10 %:iin eri vuosina, mutta 10 %:iinkin se ei ole koskaan päässyt. Se on kovin mitätön luku, kun kuitenkin arvioidaan, että meidän konepajateollisuutemme kapasiteetissa on maksimi 140.000 tonnia vuodessa, mitä voitaisiin rakentaa. Tätä maksimia ei kuitenkaan yhtenäkin vuotena ole täytetty ja tuskin siihen pystymmekään. Mutta on päästy 128.000 tonniin ja huonoimpanakin vuonna 110.000 tonniin.

Kun nyt talousneuvoston jaosto sai eilen valmiiksi mietintönsä tältä osin, niin se arvioi, että jos me voimme järjestää asiat niin, että 75.000 tonnia vuosittain laivateollisuuskapasiteetistamme tarvitaan kotimaassa, niin jäisi vielä n. 50.000 tonnia keskimäärin idän kauppaa vartenkin telakkakapasiteetistamme. Ja kun tällainen laivateollisuus vastaavasti antaa myös muulle konepajateollisuudellemme työtä, niin tällä tavalla saataisiin hyvin huomattavasti työllisyyskysymystä hoidetuksi. On huomattava, että metalliteollisuuden kohdalta ei ole enää kysymys työpaikkojen luvun lisäämisestä, vaan on kysymys metalliteollisuuden työtilaisuuksien vakaannuttamisesta, ettemme olisi aina niin arkoja konjunktuurivaihteluille, niinkuin metalliteollisuutemme on tähän asti ollut täysin riippuvaonen idän kaupasta.

Nyt tämä 75.000 tonnia vuodessa jos rakennetaan, niin se merkitsee sitä, että kun Hollannin ja Länsi-Saksan telakat tarjoavat luottoa 7 vuodeksi keskimäärin, 5 - 8 vuoteen rakennuttajille tai laivantilaajille 5 - 6 %:n korolla, niin sen vuoksi meilläkin, jotta olisimme kilpailukykyisiä, pitäisi pyrkiä hoitamaan niin, että telakat saisivat luottoa luottolaitoksilta, jolloin ne puolestaan voisivat antaa määrätyn maksuajan laivantilaajille. Ja tässä on tässä talousneuvoston mietinnössä otettukin esitys siitä, ja tehtiin yksi ennakkopäätös viime viikolla valtioneuvostossa 4 laivasta, 220 tonnia kuollut paino, joista kaksi tilausta annettiin Pansion telakalle ja kaksi annettiin Rauma-Repola-yhtiölle Raumalle. Tämä oli ennakkopäätös siitä, mitä tuleman pitää. Pankinjohtaja Waris ~~kuusi~~ mainitsi silloin esitelmässään, että tähän tarkoitukseen voidaan käyttää vuosittain noin 4,5 miljardia markkaa edellyttäen, että saamme ulkomaista luottoa. Sen vuoksi tämä 4 laivan tilaus edellyttää ulkomaisen luoton käyttöä metalliteollisuudelle. Valitettavasti siitäkään lopullista päätöstä ei ole tullut. Mutta tähän tu-

li Hypoteekkipankki, joka irroittaa 1,6 miljardia markkaa ensi vaiheessa tähän tarkoitukseen. Jos me saamme 4,5 miljardin markan lainan ulkomailta tähän tarkoitukseen, niin niistä varoista siirretään takaisin vastaavasti tämä niinkuin ennakko Teollisuushypoteekkipankille, jolla on tämä rahoitus tapahtuisi puhtaasti ulkomaisen luoton avulla. Mutta jotta työt saatiin käyntiin ja kun näillä kahdella telakalla uhkasi ensimmäiseksi työnpuute, nimittäin helmimaaliskuun vaihteessa kummallekin, niin sen vuoksi riennettiin ennakkopäätös tekemään. - Sen lisäksi on vielä metalliteollisuudella muuta rahoitusta. Suunnitelma on valmis. Wärtsilä-yhtymä suurimman osan irroitti joulunpyhien ajaksi väkensä palkattomalle lomalle siitä huolimatta, että sekin olisi saanut tästä toisesta vaiheesta telakoilleen työtä. Valitettavasti suuryhtymä ja sen "vikkelä-Ville" riensi määrättyllä tavalla tekemään propagandaa nykyisen hallituksen vastustajille heittäessään ikävän uutisen lehdille - uutisen, joka merkitsee vain 6 työpäivää, muut ovat kaikki pyhiä, ja niin suurella telakalla, varsinkin kun on tiedossa, että tulossa on uusia töitä, olisi voitu järjestää, mutta niin valitettavasti ei tapahtunut.

Jos nyt käy niin, että saisimme tuon amerikkalaisen markkamääräisen luoton - se on Suomen markkoissa maksettava - niin silloin tämä 75.000 tonnin laivanrakennusjuttu vuosittain voidaan järjestää.

Tämän jälkeen on vielä eräisiin seikkoihin kajottava tässä teollistamissuunnittelussa, nimittäin vuoriteollisuuden osalta. Teidän olette nähneet, kuinka meillä on siihen viime aikoina kiinnitetty huomiota, ja näistä vientimaksuvaroista annettiin kolmelle kaivokselle määrärahoja, yhdelle 300 miljoonaa ja kahdelle 150 miljoonaa markkaa kummallekin, nimittäin Korsnäsiin, joka on Vaasan lähellä ja jonka työt siellä päästiin alkamaan tämän määrärahan turvin, toisena sitten Kärvasvaara Väyrysen "valtakunnassa" ja kolmantena sitten Nyhamnin kaivos Ahvenanmaalla. Lisäksi tähän suunni-

telmaan kuuluu suuri rautatehdassuunnitelma, Otanmäki-suunnitelma, josta on tehnyt asianomainen hallintoneuvosto päätöksen, että se rakennetaan Raahen Rojuniemeeseen. Tämä on 20 miljardin markan suuruus luokkaa oleva juttu, joten sen rahoittaminen ei ole mikään helppo asia. Ensimmäinen ja toinen vuosi kyllä tulee hoidetuksi, mutta kolmantena vuonna tulee jo vaikeuksia. Mutta uskottavaa on, että jos tilanne kestää luottomarkkinoilla sellaisena kuin tänä päivänä näyttää, jolloin tilanne on hyvin edullinen, niin ei tällöinkään tuota erikoisia vaikeuksia.

Meillä on aivan erikoisesti viime aikoina tuottanut tämä kaivosteollisuus hyviä tuloksia sen vuoksi, että uudet kaivokset aina ovat olleet toinen toistaan rikkaampia. Mm. Kärvasvaara, joka tosin on alueeltaan pieni, mutta sen vierestä, muutamia kilometrejä etelään päin on löydetty toinen huomattavasti vauraampi ja rikkaampi alue, niin että tämä toiminta siellä Kärvasvaaran ympärillä näyttää muodostuvan hyvin hedelmälliseksi. Tutkimukset ovat parhaillaan käynnissä Kolarissa, jonne jopa pyydetään rautatietäkin. Ne ovat kuitenkin niin paljon keskeneräisiä, että tämän talven aikana on siitä saatu vasta ensimmäiset ennakkotiedot, jotka ovat olleet hyvin lupaavia, ja voidaan jo tässä vaiheessa sanoa, että varmasti Kolarissa syntyy kaivostoimintaa ja melko edullista. Mutta lopulliset tiedot tästä asiasta tulevat ensi keväänä toukokuussa valmiiksi, jolloin tiedetään kokonaisuudessaan, mitä Kolari sisältää ja kuinka laajalla alueella. Kaivosteollisuuden kehittämistä ei kuitenkaan ole olemassa muita numeroita, kuin mitä on nämä mainitsemani kaivokset ja Otanmäen alue, jotka sinänsä nielevät huomattavasti rahaa. Sikäli kuin Kolarin joudutaan menemään, kaivostoiminta tulee olemaan aivan toisenlaista suuruusluokkaa voidakseen kannattaa niin ylhäällä, ja siihen täytyy kiinnittää aika suuria rahamääriä. Mutta tällä hetkellä ei mitään lukuja ole olemassa.

Mutta tämän lisäksi on vielä eräitä sellaisia, jotka ovat

ikkään kuin sivutuotteita näistä itse teollisuuslaitoksista. Juuri lehdistä on ollut, että eduskunnalle on annettu esitys Vuorikemia Oy:stä. Tämä käyttää jätteitä Kotelahden kaivoksesta ja valtion rikki- ja superfosfaattitehtaan jätteitä pasuttamalla ja lisäksi Otaammäestä tulevia jätteitä. Ennakkoarvion mukaan tämä tehdas tulee maksamaan 4,2 - 4,5 miljardia markkaa ja antaa työtä 1.000 miehelle rakennusaikana ja 300 - 400 työpaikkaa sitten, kun se tulee valmiiksi. Liikevaihdoksi on arvioitu 2,5 miljardia vuosittain.

Niin, tässä ovatkin ne tällä hetkellä näkyvissä olevat suunnitelmat. On vielä olemassa kaivosteollisuuden osalta muitakin erittäin lupaavia löytöjä, mutta kun suomalainen sananlasku sanoo, että keskeneräisistä asioista ei ole syytä puhua "hulluille eikä herroille", en halua niistä tässä vaiheessa puhua.

Slide 2 (4.12.-58)

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Forma Jalapa
MEXICO

~~Antti H. Salonen~~ (4/12 -58 Sos.-dem. eduskuntaryhmän ko-
kouksessa): KK on pyytänyt hiukan saada esittää tilastoja rasvois-
ta ja polttoaineista. Minä pyydän saada kiittää, että tällainen
tilaisuus on tarjoutunut. Minä olen valitettavasti hiukan väärä
mies täällä puhumaan asiasta sen vuoksi, että minä olen juuri tul-
lut kotiin kahden kuukauden matkalta Amerikasta ja näin ollen minä
joudun panemaan tähän rasvahommaan vähän Amerikan silavaa joukkoon,
joka ei siihen oikeastaan kuulu.

Te muistatte sen sodan, mikä vuosi sitten käytiin eduskunnassa eri instansseissa, ensin hallituksessa, sitten eduskunnassa tästä margariinin raaka-ainetulleista. Sehän päättyi loppujen lopuksi siten, että voidaan sanoa nyt noin kuluttajapuolen selviytyneen aika hyvin tästä kahakasta. Mutta nythän asia on ollut rullaamassa uudestaan. Koko tämän syksyn ja se lähti jo oikeastaan kesällä rullaamaan ja nyt varsin kaukaa järjestettynä, niin että se ei niin helposti näkyisi. Siis tavoitteena on edelleenkin päästä siihen, että margariinin kulutus tai käyttö voitaisiin supistaa aivan minimaaliseksi ja sillä tavalla ratkaista tämä meidän vaikea maito- ja voipulmamme. Asiaa on lähdetty hoitamaan sillä tavalla, että tehtiin esitys väkirehujen tullin hyvin voimakkaasta korottamisesta, ja määrättyllä tavallahan tämä esitys saatiin osittain sisällytetyksi hallituksen esitykseen lisätullien kantamisesta ensi vuonna. Tämän seurauksena on sitten, että öljyslementen tullia olisi myös korotettava ja sitten sen johdosta olisi korotettava margariinin raaka-aineiden tullia muuttamalla ne jälleen tähtitulleiksi, jotka tähtitullit eduskunta viime vuonna poisti. Näin siis mennään tällainen varsin pitkä ja kaukaa suunniteltu operaatio, joka päättyisi sitten siihen, että voion hinta tai ensin margariinin hinta kiipeäisi johonkin mihin sitten kiipeäisikään riippuen siitä, min-

käläinen on hallituksen kokoonpano ja minkälaisia tähtitulleja se tulisi käyttämään. Ja tällä tavalla sitten yksinkertaisesti tehtäisiin mahdolliseksi margariinin käyttö kuluttajatalouksissa.

KK:n taholta on kaikissa vaiheissa, ensin kuluttajalautekunnassa ja sitten hallitukselle esitetty sellistä kantaa, että tulleja olisi korotettava - lähtien siis sekä viljatulleista että rehutulleista - ainoastaan sillä määrällä, joka on tarpeellista hinnantasausmaksujen peittämiseksi. Siis hinnantasausmaksut ilmeisesti on poistettava niin, että tulleja korotettaisiin vain vastavalla tavalla ja näin ollen hintataso pysyisi entisellään. Valitettavasti hallituksen esitys on nyt aika lailla toisenlainen, ja meidän tiedossamme ainakin on se, että tämä tulee siis auttamatta johtamaan kuluttajain kokonaisrasvabuäjetin menojen huomattavaan nousuun ja siis sillä tavalla kuluttajatalouksien tilanteen vaikeutumiseen.

On hyvin mielenkiintoista todeta, että tänä vuonnahan on hallinnollisilla toimenpiteillä, siis yksinkertaisesti tuontisäännöstelyllä supistettu väkirehujen tuonti aivan minimaaliseksi. Kuitenkin samaan aikaan maidon ja voin tuotanto on edelleenkin hyvin korkealla ja tällä hetkellä se on jälleen nousemassa. Siis väkirehujen tuonnin vähentäminen ei ole johtanut, niinkuin maalaisliitto väitti, maidon ja voin tuotannon vähenemiseen, vaan kehitys on - ei nyt ihan päinvastainen suorastaan, mutta kuitenkin maidon ja voin tuotanto nousevat. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että maataloudessa on siirrytty entistä enemmän viljelemään rehuja eikä syömäviljaa. Näin ollen siis meidän syömäviljavajaksemme on ainakin pysynyt entisellään, jollei ole suurentunutkin tämän vuoden aikana, ja maidon ja voin tuotanto on edelleenkin korkealla ja hiukan noususuunnassa. Näin ollen siis hintasuhteet ovat keskenään väärät, ja niin kauan kuin tällä tavalla jatkuu, ei tämä tilanne mai-

don ja voin kohdalta valkene.

Sitten tähän rasvajuttuun sisältyy edelleen tämä margariinikysymys, ja siinähan on nyt nimenomaan esitykset tästä hintatekulaista ja mitä niitä nyt oikein on. Tässähan siis pyritään antamaan hallituksen esitys eduskunnalle ~~ainakin~~ kotimaisen rasva- ja öljytuotannon hintatekulaiksi. Ja tässä pyritään siihen, että rypsiöljyn hinta oikeastaan saataisiin lailla tuetuksi. Tällä hetkellä lään tilanne on sellainen, että rypsiöljyn perushinta on 210 markkaa, siis raan rypsiöljyn perushinta on 210 markkaa kilolta, ja kun siihen tulee erinäisiä indeksilisiä, niin se hinta, jonka margariinitehdas maksaa Kasviöljylle, on 220 markkaa kilolta. Kasviöljy sen sijaan itse saa päättää, mitä se maksaa viljelijälle rypsiöstä, ja se maksaa tällä hetkellä 73 markkaa kilolta. Kun nyt rypsiöstä tarvitaan yhden öljykilon puristukseen 2,5 kiloa, niin tästä jää Kasviöljylle n. 30 markkaa kilolta ylimääräistä ansiota. Ja ~~kk t ä m ä~~ pyritään siis tällä lailla sitten fikseeraamaan, lyömään kiinni (Kokouksesta: Pyydetään puolet meille!). Jos se voidaan jättästä, asia saa kokonaan toisenlaiset piirteet (Kokouksesta: Minkä kirjapainon hyväksi? - KK:n!). Me taidamme pärjätä omillamme, mutta annetaan muolle, jotka tarvitsevat.

Mutta tässä on hyvin hauska juttu, semmoinen, että Kasviöljy teki sellaisen yrityksen, että se tarjosi eräässä vaiheessa öljyä tehtaille hintaan 245 markkaa kilo, siis puhdasta öljyä, kun tämän 220 raakaöljyn hinnan mukaan hintaosaston laskema öljyn hinta olisi ollut 273 markkaa kilo. Ja kun kysyttiin, mistä tämä ero johtuu, sitten muutettiin kiireesti hintaa. Nyt se on 270 markkaa. Mutta sen sijaan soi-jaöljyn hintaa pudotettiin vastaavasti 30 markkaa kilolta. Kasviöljy tuo ainoastaan 10.000 tonnia soi-ja, se ei saa sille menekkiä täällä. Margariiniteollisuushan on sitoutunut ostamaan rypsiöljyä, mutta ei soi-jaöljyä, ja nyt yritetään hintaoperaa-

tiolla saada soijaöljy ensin kaupaksi, sen jälkeen tulisi rypsiöljy perästä päin.

Margariniteollisuus kokonaisuudessaan on sitounut käyttämään 20 % kaikesta raaka-aineestaan kotimaista rypsiöljyä. Kun margariinin raaka-aineen käyttö viime vuonna oli 30 milj. kiloa, niin tämä merkitsee 6 milj. kiloa öljyä, siis rypsiöljyä ja se vastaa n. 16.000 tonnia, siis 16 milj. kiloa rypsinsiemeniä. Ainoastaan kerran meidän rypsinviljelyshistoriassamme on pystytty saavuttamaan tämä rypsintuotanto, ja nythän se on ollut vuosikausia paljon alempana. Näin ollen siis vapaaehtoisella sitoumuksella sitouduttu siihen, että rypsiä käytetään ja siitä maksetaan kulloinkin sen tuotantokustannuksia vastava hinta, ilman että tätä juttua sidottaisiin lailla. Tämän vuoksi meillä on nyt semmoinen käsitys, että ^{laki} ~~mm~~ ravintorasvoista suoritettavasta ~~valmisteverosta~~ valmisteverosta olisi korjattava sillä tavalla, että sen 5 §:n 4. kohdasta otetaan tämä rypsijuttu kokonaan pois, ja sitten kasviöljyn hintatakuulaki olisi parasta panna paperikoriin.

Sitten hiukan näistä fossiilisten polttoaineiden tullijutuksista. Siinähan nyt KK:n taholta on vuosikausia koetettu riidellä vastaan nimenomaan sillä perusteella, että tällainen tullinkorotus, jota nyt suunniteltu ja esitetty tullinkorotus ^{/merkitsee/} tulisi vaikuttamaan asumis- ja lämmityskustannuksiin aika raskaasti korottavasti. Siis teollisuushan tietysti jää näiden palautusten nojalla kokonaan tämän tullinkorotuksen ulkopuolelle - kuten on luonnollistakin. Sen sijaan se tulisi kohdistumaan juuri lämmityspolttoaineisiin. Eilen täällä eduskunnan perustuslakivaliokunnassa osestopäällikkö Väyrynen sosiaaliministeriöstä mainitsi, että nämä suunnitellut korotukset merkitsisivät n. suoranaista 0,6 pisteen nousua elinkustannusindeksissä, mutta sen lisäksi tulevat sitten nämä kerrannaisvaikutukset, joista hän sanoi, että niitä on tällä hetkellä mahdotonta arvioida, mutta ne ovat joka tapauksessa hyvin raskaat. Erään laskelman mukaan lämmityskustannukset tulisivat nousemaan n. 10 %

asuinrakennuksissa, ja se on tietysti nykyoloissa varsin raskas juttu. Nythän tilanne on niin, että vaikka halon hinta sisämaassa on tällä hetkellä huomattavan alhainen, niin siitä huolimatta halon käyttö ei kuitenkaan lisäännä, vaan sisämaan kunnatkin käyttävät hiiltä lämmitystarkoituksiin, koska se on niin paljon helpompaa käsitellä. Vaikka siis vielä tästä nykyisestäkin hintoja korotettaisiin tullien avulla, niin tuskin se mitään vaikuttaisi asiaan. Sen sijaan on aivan selvää, että niin rehujen kuin näiden polttoainneidenkin tullit tulevat kohdistumaan tai rasittamaan pääasiassa meidän idänkauppamme. Rehuthan tulevat pääosaltaan Neuvostoliitosta, samaten hiili ja öljyt pääosiltaan. Näin ollen siis se tullinkorotus, mikä on esitetty, tulisi kohdistumaan siihen suuntaan ja vaikeuttamaan tätä ennestäänkin vaikeata idänkauppaa. Tässä tullilakiesityksessä oleva näiden kivennäispolttoainneiden 50 % lisätulli tulisi kohdistumaan yksinomaan idänstä tuotavaan tavarahan, koska tässä esityksessä ovat esitykset sellaiset, että idän tavara on näiden alapuolella, lännen tavaran hinta suunnilleen tällä kohdalla, eli siis koko lisätulli menisi yhteen suuntaan. Ja mikä on naapurin ajatus sitten tästä asiasta, niin sitäkin sopii miettiä. Koksen ja antrasiitin osalta kai lisätulli olisi n. 900 markkaa tonnilta ja polttoöljyssä myöskin n. 800 markkaa tonnilta, niin että kaiken kaikkiaan siis meidän käsityksemme on se, että ennenkuin näistä nyt eduskunnassa päätös tehdään, asiaa kannattaisi vielä harkita toisenkin kerran. Taitaa olla niin, että maalaisliitto nyt vain tässä kahinassa on näpännyt sen, mitä näpättävissä on, ja sen jälkeen vetää pajansa pois pelistä, ja senhän ei ole mikään pakko toteuttaa, mitä on luvannut.

Henrikssonin kertomaa:

Syyskuun lopulla soitti minulle eräs Nl:n lähetystön virkamies ja sanoi haluavansa keskustelua kanssani. Lokakuun alkupäivinä menin hänen asuntoonsa. Sitä ennen jo sain tietää, että porvarillisten ryhmien edustajat olivat olleet jo ennen minua samanlaisissa neuvotteluissa virkamiehen kanssa. Mieliala oli painostavan tuntuinen. Aluksi keskusteltiin ilmoista, mutta virkamies ei siirtänyt keskustelua varsinaisiin asioihin. Lopulta johdattelin keskustelun lähettiläksiasiaan (Lebedev oli syyskuussa poistunut maasta epätavallisella tavalla), jolloin virkamies sanoi kuivasti, ettei täällä suurlähettilästä tarvita, asianhoitaja tänne riittää, eihän täällä voi edes keskustella kenenkään kanssa.

Samaan kireään sävyyn virkamies syytti sosialidemokraattista puoluetta siitä, että se jatkuvasti antaa korvapuusteja Nl:lle. Kun ihmettelin, mitä hän tällä tarkoitti, tuli vastaukseksi, että te laitatte hallitukseen Atlantin liiton asiamiehiä, tarkoittaen Leskistä. Raivostuneena hän lisäsi, että teidän tulee muistaa, ettei Nl anna A-liiton asioiden täällä edistyä. Edelleen hän sanoi Lindblomin työskentelevän täällä A-liiton hyväksi toimivan ammattiyhdistysinternationalen laskuun.

Kun selitin hänelle, ettei Leskinen ole sosiaaliministerinä sellaisella paikalla hallituksessa, josta voisi vaikuttaa ulkopoliittikkaan, sanoi virkamies, ettei se ratkaise, millä paikalla hän on, sillä hänen kantansa tulee päätökseksi kaikissa asioissa teidän ryhmässänne. Sanoin virkamiehelle, että hän tuollaisella puheellaan suuresti loukkaa minua henkilökohtaisesti sekä koko sosialidemokraattista eduskuntaryhmää. Keskustelu päättyi tähän varsin kireän tunnelman vallitessa.

Kiinan suurlähettilään lähtiäiskutsuilla tapasin virkamiehen uudelleen, jolloin hän sanoi haluavansa keskustella asiasta edelleen.

Ennen kuin seuraavan kerran menin hänen luoksensa, sain selville, että porvarillisten ryhmien miehet olivat edelleen käyneet samalla asialla virkamiehen luona.

Tapaaminen suoritettiin jälleen hänen asunnossaan. Tällä kerralla oli alku ystävällisempi. Virkamies pyysi anteeksi edellisen tapaamisen aikaista kiihtymystään. Samoin hän sanoi, että hän edustaa Nl:n hallitusta.

Virkamies teki numeron Laskisen Länsi-Saksan matkasta ja saksalaisen lehden Die Weltin artikkelista, jossa sanottiin Suomen olevan Nl:n painostuksen alaisena ja tarvitsevan länsimaiden luottoja maan pelastamiseksi.